

Alle begin is moeilijk

OVER DE EERSTE
SCHREDEN IN
DE PRAKTIJK

Hoe vind je als kersverse PA je draai in een organisatie? Hoe ga je om met collega's, patiënten, je eigen onzekerheid? PA orthopedie Shanna Rijke vroeg collega's om ervaringstips.

tekst Shanna Rijke
beeld Getty Images

**'Ik heb mijn best
gedaan om het
vertrouwen te winnen'**

Mijn eerste werkdag na de diploma-uitreiking: het voelde zoals toen ik mijn rijbewijs had gehaald en in de auto stapte. Nu moet je het alleen doen, niemand kijkt over je schouder mee. Nu ben je een zorgprofessional, je staat er gevoelsmatig alleen voor. Ik vond het erg lastig om een houding aan te nemen. Ik voelde me nog lang geen PA; er is nog zoveel te leren. Omdat ik wilde weten hoe andere net gediplomeerden hiermee omgaan interviewde ik zes collega's uit verschillende lichten en werkend in verschillende soorten instellingen. Dit zijn hun ervaringen.

Hoe ga je om met collega's?

De PA is nog een jong en relatief onbekend beroep. Meerdere collega's die ik sprak, bleken het lastig te hebben gevonden om als PA een positie in de organisatie te verwerven. Je hoort niet meer bij de ondersteunende zorgverleners, maar je hoort ook niet altijd tot de artsenstaf.

Angela Kester, PA geriatrische revalidatie bij Silverein revalidatie en herstel, was aanvankelijk de enige PA op de afdeling: 'In het begin waren sommige specialisten ouderengeneeskunde (SO) terughoudend, bang dat ik de leuke taken zou overnemen. Ze voelden zich mogelijk bedreigd. Toch lieten ze me mijn gang gaan; zolang het werk maar gedaan werd. Overleg ging goed, hierbij voelde ik me veilig.' Op dezelfde afdeling was Kester al jaren fysiotherapeut geweest. 'Andere collega's vonden het

leuk dat ik PA werd, omdat ik makkelijk bereikbaar ben en al bekend was in het huis. In het begin vond ik het moeilijk me niet te bemoeien met de fysiotherapeutische behandeling. Sinds kort durf ik daarover mee te denken, al moest ik zoeken hoever ik daarin kon gaan.'

Kester vertelt wat haar heeft geholpen om bij de vakgroep te gaan horen: 'In 2019 kreeg een SO als taak de positie van de PA binnen de vakgroep vorm te geven. Ze heeft een intern onderzoek gedaan naar de invulling van mijn positie en de verwachtingen. Daarnaast heeft ze me actief bij de medische dienst betrokken en een document geschreven dat is gedeeld in de medische vakgroep. Dat document wordt nu ook gebruikt voor de PA in opleiding die net is gestart. Er staat uitleg in over de taakomschrijving en mogelijkheden voor de toekomst gezien de krapte op de arbeidsmarkt. Na haar input was het voor de vakgroep duidelijker hoe met mijn functie om te gaan. Ik werd uitgenodigd voor alle vakgroepoverleggen en mag meedenken over inhoudelijke zaken, in tegenstelling tot de basisartsen.' Ook Khatera Qayoumi ondervond enige reserve toen ze begon als PA in huisartsenpraktijk 't Woud. 'Er werken drie huisartsen en een van hen is erg voorzichtig, hij vindt het moeilijk om taken over te dragen. In het begin was hij het er niet mee eens om een

‘Een van de huisartsen wilde me niet opleiden’

PA op te leiden en hij wilde mij dan ook niet opleiden. Hij waardeerde me als praktijkondersteuner, maar kon niet accepteren dat een PA zelfstandig patiënten zou behandelen. Om die reden ben ik altijd extra voorzichtig met zijn patiënten, zoals hij zelf ook zou doen. Daardoor heb ik zijn vertrouwen gewonnen en is na mijn diplomering zijn mening veranderd. Inmiddels is hij erg blij met mij.’

Henriëke van Bruchem, PA huisartsengeneeskunde in gezondheidscentrum Waterwijk, heeft daarentegen goede ervaringen: ‘Ik heb het gevoel dat ik volledig geaccepteerd word. Ik draai volledig mee in het rooster van de huisartsen. Alle taken die de huisartsen doen doe ik ook; er zijn geen verschillen.’

‘Ik word volledig geaccepteerd door de huisartsen’

Hoe ga je om met patiënten?

Vooraf op dit punt was ik zelf in het begin zoekende. Hoe stel ik mezelf voor? Noem ik meteen mijn functie of pas in de spreekkamer? Leg ik standaard aan iedereen uit wat een PA inhoudt? Soms voelde ik me een fraudeur: alsof ik me voordeed als arts. Ik schaamde me wanneer ik iets niet wist, al waren dat onderwerpen die niet binnen mijn eigen specialisme lagen.

Chantal Boot-Brooijmans, PA oogheelkunde in het Bravis ziekenhuis, heeft deze strategie: ‘Ik stel me altijd voor met naam en functie, soms afgekort tot PA. Een enkele patiënt vraagt om verheldering. Dat merk ik aan zijn of haar houding. Daar haak ik dan op in, vertel dat ik hetzelfde doe als de oogarts en dat ik overleg waar nodig. Ik merk dat dat de patiënt geruststelt. Maar door mijn professionele houding hoef ik die toelichting niet vaak te geven. Ik leg mijn functie uit als “de rechterhand van de dokter, die taken overneemt van artsen”. Tussen een optometrist en een oogarts in.’

Hoe ga je om met onzekerheid?

Yvette Troe, PA kinderrevalidatie bij Libra Revalidatie & audiologie, vertelt: ‘Artsen hebben een brede geneeskundige kennis en wanneer de casuïstiek meer medisch wordt, vind ik het soms wel

‘Je hoeft niet alles te weten’

lastig. In het begin maakte me dat onzeker, maar nu ik al enige jaren ervaring heb opgebouwd niet meer.’

Angela Kester merkt dat ze, wanneer ze een collega een vraag stelt, van verschillende mensen verschillende antwoorden krijgt. ‘Daar kan ik nog weleens onzeker over worden. Maar een collega gaf me de tip: je hoeft niet alles te weten, en dat wordt ook helemaal niet van je verwacht.’

Patrick Tiesema is PA op de neonatologie-intensivere-afdeling van VUmc: ‘In sommige nieuwe situaties voel ik me soms onzeker, bijvoorbeeld bij complexe patiënten. Wanneer ik zo’n patiënt moet inbrengen bij een overleg geef ik vooraf aan de samenwerkende arts aan dat ik het lastig vind, en zo nodig vraag ik om aanvulling. Daardoor kom ik er vaak wel uit. Ik vind het belangrijk om mijn grenzen aan te geven. Je bent als PA geen medisch specialist en je kunt niet alles weten. Als je iets niet weet of je ergens niet bekwaam in voelt, moet je aangeven dat je hulp nodig hebt.’

Zelf heb ik uit deze gesprekken met collega’s goeie tips gehaald. Ik stel me nu standaard voor met mijn naam en functie, daardoor voel ik me zekerder. Een andere waardevolle tip vind ik: geef je grenzen aan, je kunt en hoeft niet alles te weten. Je bent een physician assistant met je eigen kwaliteiten en je hoeft niet de volledige taak van een medisch specialist op je te nemen. Je bent PA, daar mag je trots op zijn! •

‘Ik durf nu aan te geven dat ik iets lastig vind’

Shanna Rijke is als PA wervelkolomchirurgie verbonden aan het Spine Center Amsterdam.

contact
shannarijke@gmail.com